

OHROZENÉ PLEMENO

V nasledujúcej tabuľke je uvedený vývoj veľkosti populácie a počtu registrovaných čistokrvných kráv (PO) a kráv registrovaných v mäsovom programe

	2009	2010	2013	2014	2015
Veľkosť populácie	cca 14 000	cca 13 000	12 716	10 166	9 883
Oddiel PO	1 415	1 141	975	959	888
Oddiel M	986	828	455	532	695

Z dôvodu ohrozenosti tohto plemena Slovenská republika poskytuje chovateľom čistokrvných plemenníc podporu v rámci Programu rozvoja vidieka, podopatrenia Chov a udržanie ohrozených druhov zvierat. Táto podpora predstavuje kompenzáciu za chov menej produkčných zvierat a predstavuje 200 EUR / VDJ. Napriek tejto podpore veľkosť populácie pozvoľna klesá. Možno tiež sledovať, že chovatelia začínajú využívať toto plemeno v extenzívnych chovoch bez tržnej produkcie mlieka.

BUDÚCNOSŤ

Aj keď je pinzgaušké plemeno z hľadiska početnosti ohrozené, stále si nachádza priaznivcov, ako z radu „skalných fanúšikov“, tak aj nových chovateľov. V ostatných rokoch boli založené chovy v oblastiach, kde sa v minulosti nechovalo. V súčasnosti je evidovaných 8 šľachtiteľských chovov tohto plemena, chovatelia sú združení vo Zväze chovateľov pinzgauškého dobytká na Slovensku – družstvo.

Aj v zahraničí si chovatelia všimli špecifické vlastnosti plemena, predovšetkým jeho odolnosť a prispôsobivosť klimatickým podmienkam. Preto ho v súčasnosti môžeme nájsť aj v exotickjších krajinách ako je Juhoafrická republika, či Austrália. Tu je však plemeno chované výhradne ako mäsové.

Pre ďalšie informácie o živočíšnych genetických zdrojoch navštívte www.vuzv.sk alebo píšete na: tomka@vuzv.sk, ivan.pavlik@vuzv.sk

Pinzgaušké plemeno – krásny dobytok s dlhou tradíciou chovu na Slovensku

HISTÓRIA

Pinzgaušký dobytok sa začal na území dnešného Slovenska chovať v 30-tych rokoch 19. storočia, najmä v horských oblastiach a postupne sa stal dominantným plemenom na Hornom Považí, Kysuciach, Orave, v Turci, na Liptove, Spiši a Hornom Šariši. Po roku 1989 však nastal útlm a plemeno začalo byť vytlačované najmä holštajnským dobytkom z dôvodu vyššieho tlaku na produkciu mlieka. V súčasnosti už na Slovensku pinzgaušké plemeno zaraďujeme medzi ohrozené plemená hospodárskych zvierat.

CHARAKTERISTIKA

Pinzgauské dobytok je plemeno kombinovaného úžitkového typu, stredného telesného rámca, s harmonickou stavbou tela, korektné utváraním vemenom a pevnými končatinami s tvrdými paznechtami. Farba je gaštanovo-hnedá až višňovo-červená s typickou bielou kresbou začínajúcou na kohútiku, pokračujúcou cez celú chrbtovú líniu, prechádza do medzinožia, pokračuje cez brucho až na prsia. V oblasti predlaktia a predkolenia sa vyskytujú tzv. „manžety“. Mulec je bridlicovej farby, konce rohov a paznechty sú tmavo pigmentované.

Podľa aktuálnych výsledkov kontroly úžitkovosti (Plemenárske služby SR, 2015) dosiahli pinzgauské kravy na Slovensku priemernú úžitkovosť 4545 kg mlieka. Najlepšie stáda sa priemernou úžitkovosťou blížia k 6000 kg mlieka. V rámci kontroly úžitkovosti v chovoch dojčiacich kráv dosahovali pinzgauské zvieratá priemernú hmotnosť vo veku 210 dní 231 kg, čo predstavuje priemerný denný prírastok 938 g.

JEDINEČNOSŤ

- ✓ Vysoký obsah mliečnych zložiek (na Slovensku podľa PSSR, 2015 - 3,87 % tuk, 3,40 % bielkoviny) = výhodné pre finalizáciu tradičných mliečnych výrobkov (nite, korbáčiky, jogurty a pod.)

Výskum NPPC – VÚŽV Nitra poukázal na ďalšie jedinečné vlastnosti plemena:

- ✓ Výborná chodivosť a prispôsobivosť na rozličné výrobné podmienky, dobré zužitkovanie trávnych porastov, otužilosť a nenáročnosť = nízke náklady na chov (menej ako 4 € na krmný deň)
- ✓ Vysoký podiel nenasýtených mastných kyselín (29,11 %) a esenciálnych mastných kyselín (2,98 %) v mliečnom tuku = vyšší podiel zdraviu prospešných zložiek

- ✓ Nízky podiel nasýtených mastných kyselín v mliečnom tuku = najpriaznivejší aterogénny index (podiel zdravotne nežiaducich faktorov) s pomedzi plemien na Slovensku
- ✓ Dobrá mliekovosť kráv = dobrá rastová schopnosť teliat a produkcia zástavu
- ✓ Priemerné denné prírastky porovnateľné s niektorými mäsovými plemenami = vhodné plemeno aj pre chov bez tržnej produkcie mlieka
- ✓ Skoršie ukladanie tukových rezerv do intramuskulárneho tuku = lepšie kvalitatívne ukazovatele mäsa

